

Peterburi Teataja

Peterburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

Laulupeod ja Eesti sinimustvalge lipp

Laulupeod nagu Eesti lipp ja hümn on üks osa Eesti kultuurist. Mõeldes aga laiemalt, peame tõdema, et neil on oluline osa meie rahvustunde tekkimisel ja alalhoidmisel. Eesti ülemaaliste laulupidude traditsioonile pani aluse esimene üldlaulupidu, mis toimus 18.–20. juunil 1869 Tartus.

1885. aastal õmmeldi Põltsamaalesimenesinimustvalgelipp ja samal aastal pühitseti lipp Otepää kiriklas. Edasi saame rääkida meie ajaloos toimunud laulupidude ja lipu ühisest käikgust – tõsi, oli aegu, kus Eestis olid rahvusvärvid keelatud ja neid, kes seda keeldu eirasid ootas karm karistus. 19. sajandil oli Eesti Vene impeeriumi provints, kus sakslastest mõisnikud valitsesid eestlastest talupoegade üle. Seoses kirjaoskuse levikuga tõusis ka eestlaste vabadusiha ning enesetõestamisvajadus. Laulupidu oligi neist tunnetest kantud rahvusliku ärkamise manifestatsiooniks. See oli nii muusikaline kui kultuurpoliitiline suursündmus, kus kavandati ka eestlaste edaspidise vabadusliikumise peajooned. Eestlaste ühtekuuluvustunne ja kujutus paremast tulevikust on seega alusest peale seotud laulupidude ja meie sinimustvalge lipuga, mis on eestlasi ühendanud läbi sajandite võitluses rahvusliku iseseisvuse eest.

Ülemaalise laulupeo idee algatajaks ning ürituse läbiviijaks oli lauluselts „Vanemuine“ eesotsas **Johann Voldemar**

Foto Peeter Hütt

Jannseniga. 1869. aasta juunis kogunes Tartusse 46 meeskoori ning 5 puhkpilliorkestrit, peol osales kokku 878 lauljat ja pillimängijat. Laulupeo kavvas oli küll ainult kaks eesti algupäralist laulu – Aleksander Kunileidi „Mu isamaa on minu arm“ ning „Sind surmani“, mõlemad Lydia Koidula tekstile, kuid seda suurem oli nende tähenduslikkus. Ülemaalise ühislaulmise eelkäijaks olid Valga ja Kuuda seminarides õpetuse saanud Eesti soost köstrid ja kooliõpetajad. Rahvusliku liikumise tõusuga kasvas koorilaulu ja puhkpillimängu üha laialdasem harrastamine 19. sajandi esimesel poolel (Põlvas, Põltsamaal, Kanepis, Laiusel

jne). Peeti ka kooride ühislaulmisi Ansekülas (1863), Jõhvis (1865), Simunas (1866), Uulus (1867) jne.

Sajandivahetusel peetud üldlaulupeod etendasid tähtsat osa rahva kultuurilise ja majandusliku enesemääramise teel. Komme korraldada laulupidusid iga viie aasta järel sai alguse Eesti esimesel iseseisvusajal. II maailmasõja ajal laulupidude traditsioon katkes ja see taastati alles 1947. aastal. Alates 1950. aastast toimusid üldlaulupeod jälle iga viie aasta järel. Erandiks kujunes 1969. aasta, mil tähistati juubeli üldlaulupeoga 100 aasta möödumist esimesest üldlaulupeost. XXI üldlaulupeol, mis toimus

Tallinnas 1990. aastal, lehvitsid taas meie sinimustvalged lippud, mis vahepealsetel aastatel said vabalt lehvida väliseestlaste kodudes ja ESTO päevade ajal kodumaast kaugel.

Eestis tegutsenud võõrvõimud on üritanud laulupidusid ka oma huvides kasutada. Tsaariajal tuli eestlastel korraldada „tänu laulupidusid“ ja Nõukogude aeg sidus laulupeod oma tähtpäevadega. Võõraid pealesunnitult laule tuli laulda ikka üksnes selleks, et oleks võimalik ka oma laule kavas panna.

Gustav Ernesaksa „Mu isamaa on minu arm“ Lydia Koidula tekstile kujuneski okupatsiooniaastatel eestlaste jaoks mitteametlikuks hümniks – üldlaulupidude lõpus kandis ühendkoor laulu ette ja rahvaga koos lauldes, tuli see ka püsti seisva ja juubeldava rahva palvel taas korrata. Loomeliitude, Rahvarinde ja mitmete asja tegevust alustanud isamaaliste ühenduste ning üldlaulupidude traditsiooni toel sündis Eestis 1988. aastal laulev revolutsioon, kui sajad tuhanded inimesed kogunesid lauluväljakule esitama poliitilisi nõudmisi ja kuulama isamaalisi laule. Eesti rahva ühisteadvuses on kaks üldlaulupidudega seotud veendumust. Esimene ütleb, et 1869. aastal laulis nime tu maarahvas ennast euroopalikuks rahvaks. Teine, hilisema ajaga seotu, kinnitab, et Eesti rahvas laulis ennast sinimustvalgete lippude lehvides vabaks.

Dannebrog – 800, Eesti lipp – 135

Eestis tähistati suurejooneliselt sinimustvalge lipu 135. sünnipäeva. Pidustused algasid juba 3. juunil Põltsamaal, kus inimestest rongkäigus moodustati pikk sinimustvalge lipukangas, mis liikus läbi linna. Tervitustega esinesid Eesti Lipu Seltsi esimees Jüri Trei ja EV 100 toimkonna vaimne juht Toomas Kiho. Õhtu kulminatsiooniks kujunesid laulud Ivo Linna ja Tõnis Mägi esituses, mida kokkutulnud rahvas Põltsamaalt, Tallinnast, Tartust ja Otepäält täie rinnaga said kaasa laulda. Tunne oli kõigil, nagu 30 aastat tagasi, kui olime kõik koos Tallinna lauluväljakul, laulvat revolutsiooni tegemas. Põltsamaa piigad õmblesid taas lipu ja nii see veel samal õhtul üle anti, et hommikuks Otepäälle jõuda.

4. juuni hommikul heisati, nagu varasematelgi aastatel Eesti Lipu Seltsi ja teiste isamaaliste ühendustega, Toompeal meie trikoloor. Kõnega esinesid Riigikogu esimees Henn Põlluaas ja Eesti Lipu Seltsi esimees Jüri Trei. Õnnistussõnad lausus EELK peapiiskop Urmas Viilma. Sel aastal kingiti pidulikud kandelipud Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA-le, Eesti Keele Instituudile ja Gustav Adolphi Gümnaasiumile. Tervitussõnad lausus Taani Lipu Seltsi esimees Erik Fage-Pedersen, kes olid saanud viieliikmelise esindusega Tallinna, et tähistada Taani lipu (Dannebrog) 800. ja Eesti lipu 135. sünnipäeva.

15. juunil tähistati Vabaduse väljakul Tallinna esmamainimisest möödumise 800. Dannebrog 800 ja Eesti lipu 135. sünnipäeva.

va. Rahvale tutvustati nii Eesti kui Taani lipu ajalugu, meie ühist võitlust Vabadussõjas, kus Taani vabatahtlikud meile appi tõttasid

ja ka meie hilisemat koostööd. Sel puhul oli Tallinna saanud ka Taani kuninganna Margrethe II, kes juubeliüritustest osa sai.

Vabadussõda ja Võnnu lahing

Foto Peeter Hütt

Eesti Vabariigi juubeli programmi raames tähistati Lätis ja Eestis Võnnu lahingu 100. aastapäeva. Juubeli pidustustel osalesid Eesti ja Läti presidendid, valitsuse ja parlamendi liikmed, diplomaatilise korpuse esindajad, mõlema riigi kaitseväge juhid, paljud isamaalised seltsid ning ühendused. Toimusid mitmed mälestusteremooniad, kus meenutati ja mälestati langenud kangelaasi. Korraldusliku poole pealt olid abiks Eesti 100 ja Läti 100 juubeli-toimkonnad, Eesti Lipu Selts, Eesti Sõjamuuseum jpt. Kohale oli toodud eestlaste soomusrong ja näha sai tolleaegset sõjatehnikat. Peeti maha ajalooline näidislahing, avati Võidupüha teemaline fotonäitus, kus iga külastaja sai tutvuda nii meie ajaloo kui ka kaasa võtta trükiseid, mis tutvustasid meie ühist võitlust vabaduse eest.

Võnnu lahing toimus 19.–23. juuni 1919 Cēsise (eesti keeles Võnnu) lähisel Põhja-Lätis Eesti vägede ning baltisaksa Landeswehri ja Saksa Rauddiviisi vahel. Võnnu lahing määras suuresti Va-

badussõja saatuse ning 23. juunit tähistatakse Eestis võidupühana.

Pärast esimesi Eesti vägede ja nende koosseisus oleva Põhja-Läti brigaadi ning baltisaksa Landeswehri ja seda toetavate saksa vabatahtlike vahelisi kokkupõrkeid (6.–10. juunil) kehtestati liitlasriikide nõudel vaherahu. Vaherahu ajal koondasid mõlemad pooled oma jõude. 19. juunil mürdsid sakslased vaherahu ja alustasid pealetungi Eesti 3. diviisi vastu. Tõsisem lahingutegevus algas 20. juunil, mis jätkus sakslaste rünnaku kogu rinde ulatuses 21. juuni varahommikul. Eesti vägede üldine vastupealetung algas 22. juunil ning saksa väed olid sunnitud lahingute käigus taganema. 23. juuni hommikul vallutasid eesti väed Cēsise. Seega olid Eesti väed koos oma liitlastega saavutanud Võnnu – Cēsise all võidu.

Jüri Trei

NB! Juubeli puhul andis Eesti Post välja margo.

Tallinna päeva etteütlust kirjutati ka Peterburis

Tänavu tähistab Tallinna linn oma 800. aastapäeva. 15. mail korraldati Vabaduse väljakul selle juubeli raames Tallinna päeva etteütlus, millest esmakordselt võttis osa ka kümmekond Peterburi keelehuvilist.

Etteütelse kirjutamise kohaks sai Peterburi rahvuskirjanduste raamatukogu, kus on olemas ka eesti kirjanduse kogu. Osalejad said Interneti kaudu võimaluse otseülekannet jälgida ja oma eesti keele oskus proovile panna. Etteütelse kirjutamise saalis oli väljas väike näitus eesti käsitööst ja Tallinna kohta ilmunud trükistest.

Kirjutajate hulgas oli Peterburi Eesti Kultuuriseltsi liikmeid, eesti keele kursuste ja Marjala keeltekooli õpilasi ning Peterburi Ülikooli eesti keele lektor Svetlana Kass, kellega pärast kirjutamist saime vigade üle arutleda. Kohalike osalejate keeletase oli väga erinev – oli neid, kes on sündinud Eestis ja kellele eesti on emakeel, aga ka neid, kes on sündinud Peterburis ega ole eesti keelt koolis üldse õppinud. Sellest hoolimata kirjutas enamus etteütelse lõpuni ja tegi seda hästi.

Tallinna päeva etteütlust kirjutas seitsmendat aastat ning tänavu registreeris end osavõtuks 1780 inimest, mis on ürituse rekord. Etteütelse teksti lugesid ette maailmameister Kelly Sildaru ja muusik Reket.

Avasõnad etteütelsele lausus Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart: „Kui seitse aastat tagasi toimus esimene Tallinna päeva etteütlus, kogunes Tallinna Ülikooli auditooriumisse sada inimest. Ütlesin siis, et mul on unistus, et sellest etteütelsest võtaks osa tuhat inimest. Unistused võivad täituda.“

Tasub lisada, et venekeelse „Totaalse etteütelse“ kirjutamine on väga populaarne mitte ainult Venemaal, vaid ka väljaspool. Sel aastal sai „Totaalse etteütelse“ pealinnaks just Tallinn.

Veronika Mahtina

У нас в гостях кино и литература Эстонии

Уникальная возможность познакомиться с достижениями современного эстонского кино и литературы, а также пообщаться с авторами, представилась в свете почти одновременно проходивших Фестиваля кино стран Балтии в Санкт-Петербурге (21–26 мая) и Санкт-Петербургского международного книжного салона (23–26 мая).

На кинофестивале в этом году от Эстонии были представлены фильм «Товарищ ребенок» (2018, реж. Моника Сийметс), эстонско-финская кинолента «Взять или уйти» (2018, реж. Лиина Тришкина-Ванхатало) и документальный фильм «Советские хиппи» (2017, реж. Терье Тоомисту). Программу фестиваля закрывала совместная документальная кинолента «Мосты времени» (Латвия, Литва, Эстония, 2018, реж. Кристина Бриде и Аудрюнас Стонис). На открытии кинофестиваля после показа фильма «Товарищ ребенок» зрители могли задать свои вопросы Лезло Тунгал – автору одноименного автобиографического романа, легшего в основу фильма.

На книжном салоне руководители издательства «КПД» Валентина Кашина и «Александра» Нэлли Мельц представили новинки эстонской литературы в переводе на русский язык и провели ряд встреч авторов с российскими читателями.

Одна из таких встреч с участием известных эстонских писателей

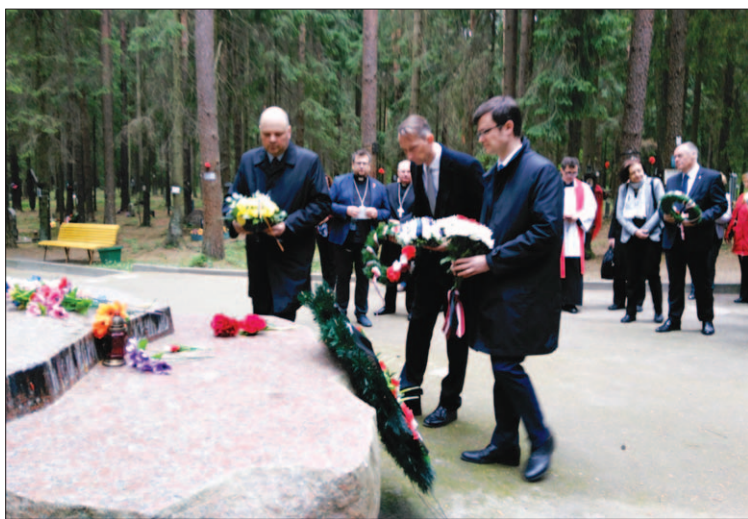
Лезло Тунгал, Майму Берг и Марьи Кангро состоялась для петербургских эстонцев 23 мая в церкви Св. Иоанна. Литераторы рассказали о своих новых и уже ставших популярными произведениях и ответили на вопросы заинтересованных читателей.

День памяти

Каждый год 14 июня отмечается памятная дата – День памяти жертв коммунистического террора и массовой депортации народов Латвии, Литвы и Эстонии. В память о сталинских депортациях представителями балтийских народов в Санкт-Петербурге 14 июня традиционно проводится официальная церемония на Левашовском мемориальном кладбище и экуменическое богослужение в одном из храмов.

В этом году в церемонии в Левашово приняли участие делегации дипломатических представительств и общественных организаций города. Участники возложили цветы у памятных знаков жертвам репрессий.

Затем в эстонской церкви Св. Иоанна состоялось экуменическое богослужение, которое провели совместно священники Гундарс Берзинс (Латвия), Витали Спидын (Литва) и Энн Салвесте (Эстония). Главы генеральных консульств Балтийских стран в Петербурге – Кристопс Брусбардис (Латвия), Дайнис Нумгаудис (Литва) и Карл Эрик Лаанте Рейнтхамм (Эстония) – зажгли свечи и выступили со словами скорби о погибших и пострадавших в годы сталинских репрессий. Богослужение сопровождали выступления латвийского, литовского и эстонского хоровых коллективов. Несколько отдельных концертных номеров прозвучали в исполнении смешанного хора «Каја» (дир. Анастасия Черняева, худ. рук. Антон Черняев) и ансамбля «Laudate Dominum» (худ. рук. Сергей Варшавский) Санкт-Петербургского общества эстонской культуры и эстонского прихода Св. Иоанна.

НОВОСТИ

Подарок к Дню матери

Творческим подарком для петербургских эстонцев к Дню матери стало выступление детского театра из Эстонии «Väike ooper» («Маленькая опера»), которое состоялось 12 мая в церкви Св. Иоанна. Детским музыкальным театром, история которого насчитывает два десятилетия, руководит известный в Эстонии деятель культуры Ольга Бундер. Ребята представили постановку под названием «Laulumängud» («Музыкальные игры») по циклу фольклорных тетрадей композитора Вельо Тормиса «Школьная музыка». Зрителей ждало насыщенное действие с элементами игры, пения и танца на основе эстонского фольклора в сопровождении фольклорного инструментального ансамбля. Благодарим за выступление!

Средь шумного Бала национальностей

Летнее время для фольклорной группы «Neevo» Санкт-Петербургского общества эстонской культуры (рук. Марина Акимова) всегда насыщено выступлениями под открытым небом. В День города, 26 мая, коллектив принял участие в масштабном общегородском концерте Бала национальностей на Стрелке Васильевского острова, а также в торжественном каретном проезде по Невскому проспекту вместе с сотней представителей других национальностей. Кроме того, «Neevo» представляло эстонскую культуру на Фестивале национальных кухонь в Приморском парке Победы (7–9 июня) и на международном фестивале «Хоровод дружбы» (15 июня).

В каждый дом по Сипсику!

Руководительницы Санкт-Петербургского общества эстонской культуры под руководством Татьяны Сигачевой провели ряд мастер-классов, где каждый своими руками мог создать Сипсика, знаменитого героя рассказов Эно Рауда с иллюстрациями Эдгара Вальтера. Если для эстонцев этот герой лю-

бим с детства, то для многих петербуржцев знакомство с ним состоялось только на мастер-классах, проведенных 31 мая в библиотеке Московского района (пл. Чернышевского, 6) и 7 июня на городском празднике «Сказки народов мира» в Саду Дружбы, организованном Центральной библиотекой им. М.Ю. Лермонтова. В сентябре исполняется 90-летний юбилей со дня рождения Эдгара Вальтера, к которому будут приурочено еще несколько встреч с Сипсиком.

Материалы подготовила
Вероника Махтина

XXVII laulupidu ja XX tantsupidu „MINU ARM“

2019. aastal möödub esimest laulupeost 150 aastat ning 85-aastane tantsupidu toimub 20. korda. Seetõttu on Eesti Vabariigi kultuuriministeeriumi üleskutsel kuulutatud 2019. aastal

laulu- ja tantsupeo liikumise teemaaastaks – Laulupidu 150. Eesti laulu- ja tantsu juubeliaasta.

Eesti laulu- ja tantsupidude traditsioon on aastast 2013 kan-

tud UNESCO vaimse kultuuri-pärandi nimekirja.

Eesti laulu- ja tantsu juubeliaasta eesmärk on läheneva juubelilaulu- ja tantsupeo valguses tuua esile laulu- ja tantsupeo teekond läbi Eesti aja- ja kultuuriloo, selle liikumise põlv- ja piirkondade ülene ulatus ning laulu- ja tantsupeo liikumise vastutus tasakaalu, koosmeele ning põhiväärtuste hoidjana kaasaja Eestis.

Aasta on jagatud teemade vahel, et läbi erinevate haridus- ja kultuuriprogrammide luua võimalus kõigil osa saada laulu- ja

tantsupeo liikumisest. Aasta algus keskendub laulu- ja tantsupeole – traditsioon, protsess, ajalugu.

Juubeliaasta tippsündmuseks on muidugi 4.–7. juulil toimuv XXVII laulu- ja XX tantsupidu „Minu arm“ ning sellele eelnev tuletulemine, mis 1. juunist kuni 3. juulini läbib kõiki Eesti maakondi.

Aasta teine pool keskendub laulu- ja tantsupeo liikumise tänapäevase olukorrale, selle tegijatele ja traditsiooni jätkumise võimalikkusele.

XXVII laulu- ja XX tantsupeo „Minu arm“ ajakava

- Tuletulemine 1.06 (Tartu) – 3.07 (Tallinn)
- Laulu- ja tantsupeo nädala algus pühapäeval, 30. juunil
- Tantsupeo peaproov-etendus neljapäeval, 4. juulil kell 15.00
- Tantsupeo 1. etendus neljapäeval, 4. juulil kell 19.00
- Rahvamuusikute kontsert „Kannelde öö“ neljapäeval, 4. juulil kell 21.00
- Tantsupeo 2. etendus reedel, 5. juulil kell 11.00
- Tantsupeo 3. etendus reedel, 5. juulil kell 18.00
- Rahvamuusikapidu reedel, 5. juulil kell 14.00 Tallinna Vabaduse väljakul
- Rongkäik laupäeval, 6. juulil kl 13.00–18.00
- Laulupeo avakontsert „Õpetajale“ laupäeval, 6. juulil kell 19.00
- Laulupidu pühapäeval, 7. juulil kell 14.00

ÕNNITLEME JUUBILARE

24.07. Aime Sjomina
31.07. Eleonora Grigorjeva
01.08. Tatjana Abrašenkova
02.08. Jüri Andruze

04.08. Aleksandr Kurušin
01.09. Tõnu Prees
16.09. Andrei Alešunin
29.09. Izabella Rusakova

Kiriflifud teated

Peterburi Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad Peterburi Jaani kirikus (ul. Dekabristov, 54a) **algusega kell 14.30.**

30.06.2019 õp. Enn Salveste (koguduse üldkoosolek)
14.07.2019 õp. Kaido Soom
21.07.2019 õp. Kaido Soom
11.08.2019 õp. Enn Salveste
25.08.2019 õp. Enn Salveste
08.09.2019 õp. Peeter Kaldur
22.09.2019 õp. Kaido Soom
13.10.2019 Piiskop Tiit Salumäe ja õp. Enn Salveste
27.10.2019 õp. Arvo Survo

Orelimängijad Sergei Varšavski ja Anton Tšernjaev.

Peterburi Eesti Kultuuriselts ja Jaani kogudus teatavad sügava kurbusega oma liikme

Salme Smirnova

surmast ja avaldavad siirast kaastunnet lahkunu omastele

Vastutav väljaandja: Peterburi Jaani Kiriku Fond
Täname abi ja toetuse eest Rahvusaaslaste programmi Integratsiooni Sihtasutust